

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Ar Lietuvos gyventojų pajamos pasieks ES vidurkį? Ekonomikos raida ir iššūkiai

Gediminas Šimkus
Direktorius

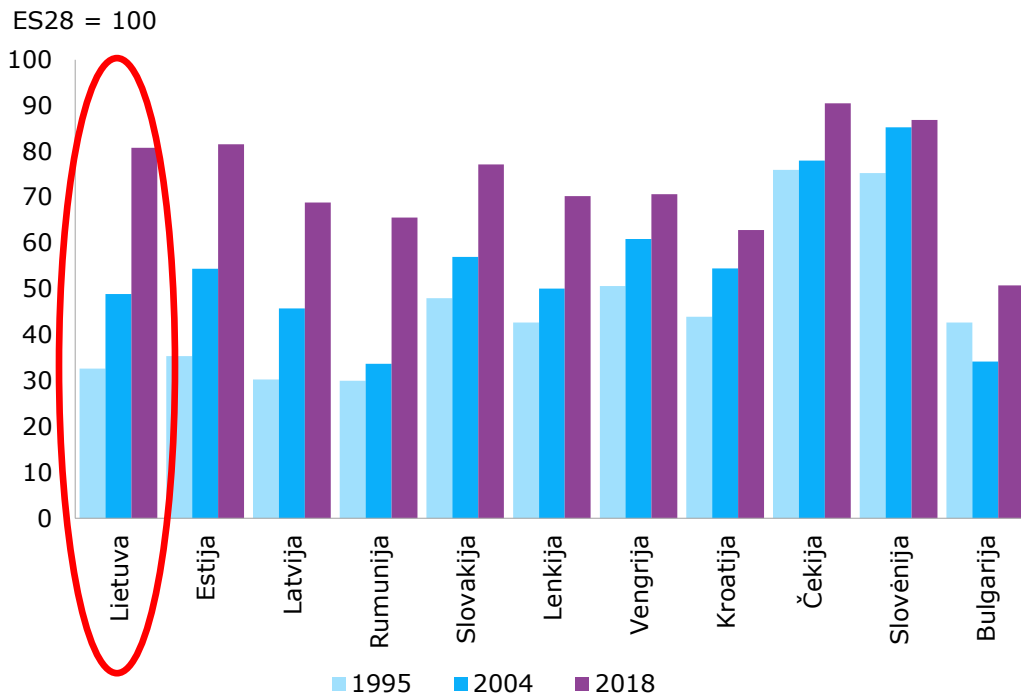
Lietuvos banko Ekonomikos ir finansinio stabilumo tarnyba

*Šiame pristatyme išreikšti požiūriai ir vertinimai yra asmeninė autorių nuomonė, nebūtinai atitinkanti oficialią Lietuvos banko poziciją.

Iki šiol Lietuva sparčiausiai artėjo prie ES vidurkio

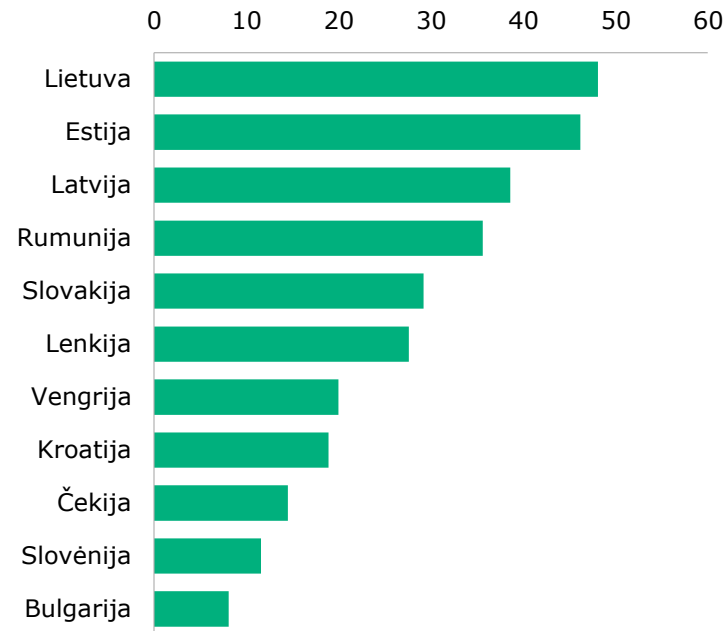

Naujųjų ES narių BVP vienam gyventojui raida

1995–2018 m. iš naujųjų narių atsilikimą nuo ES vidurkio labiausiai sumažino (proc. p.):

BVP vienam gyventojui, pokytis proc. p. 1995–2018 m.

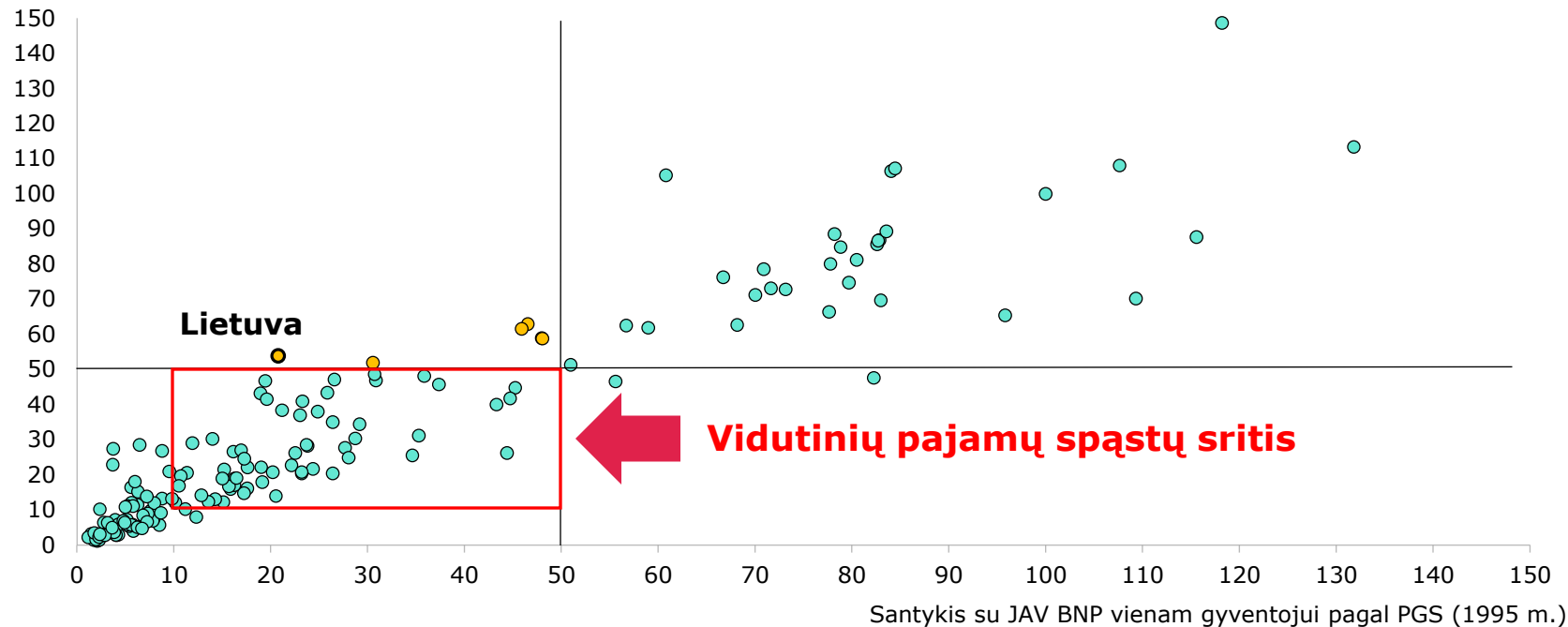

Bloga žinia pesimistams: vidutinių pajamų spąstai – nebe Lietuvos problema

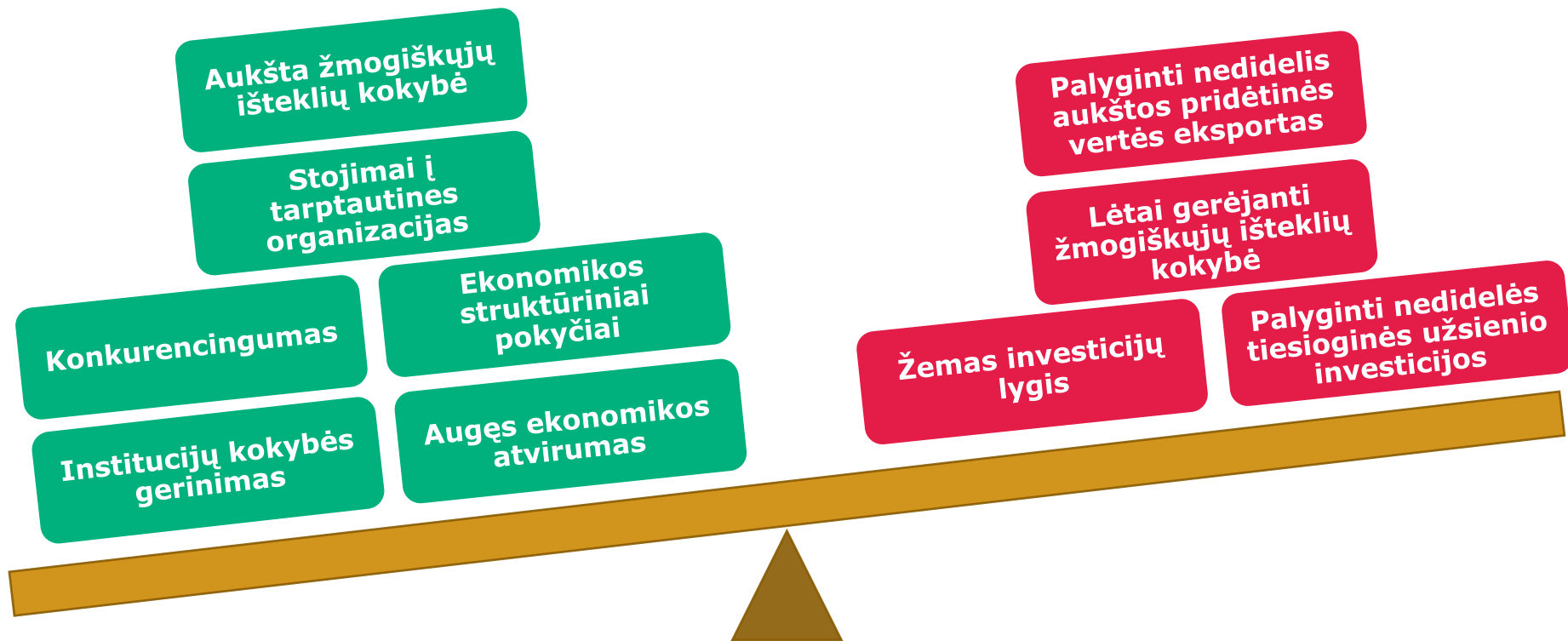
Šalių konvergencija 1995-2018 m.

Santykis su JAV BNP vienam gyventojui pagal PGS (2018 m.)

Šaltiniai: Pasaulio bankas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

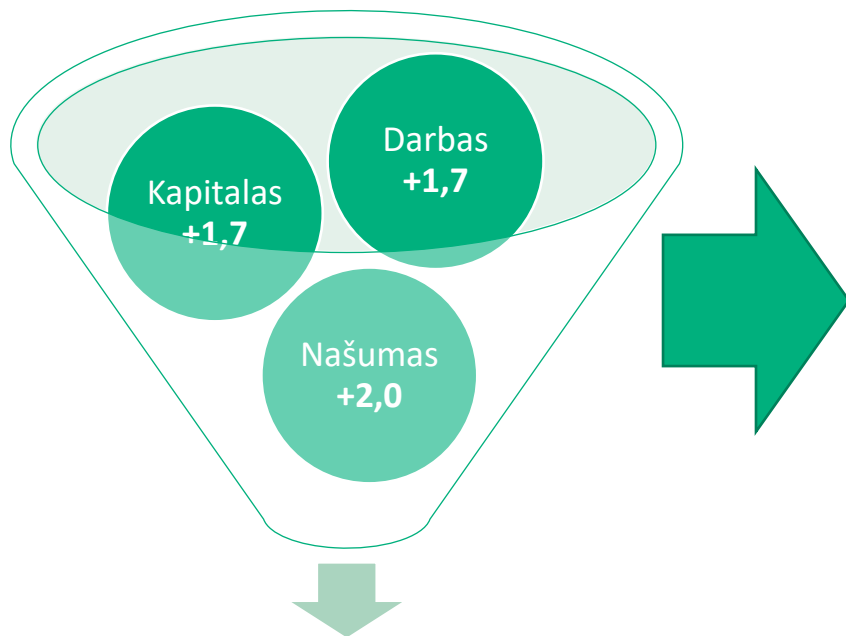
Sėkmingą Lietuvos ekonomikos raidą lėmė tai, kad skatinančių veiksnių buvo daugiau nei stabdančių

Jei augsime panašiu tempu kaip iki šiol, ES vidurkį pasieksime beveik po ketvirčio amžiaus (?)

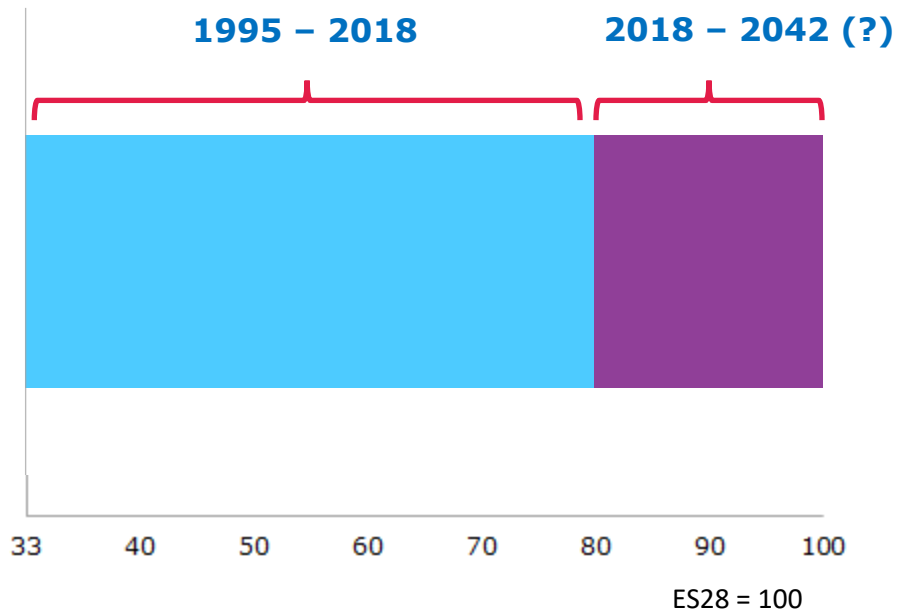

Lietuvos BVP vienam gyventojui augimo veiksniai 2008–2018 m.

Kasmet BVP vienam gyventojui augo
+5,5 %

Atsilikimas nuo ES vidurkio

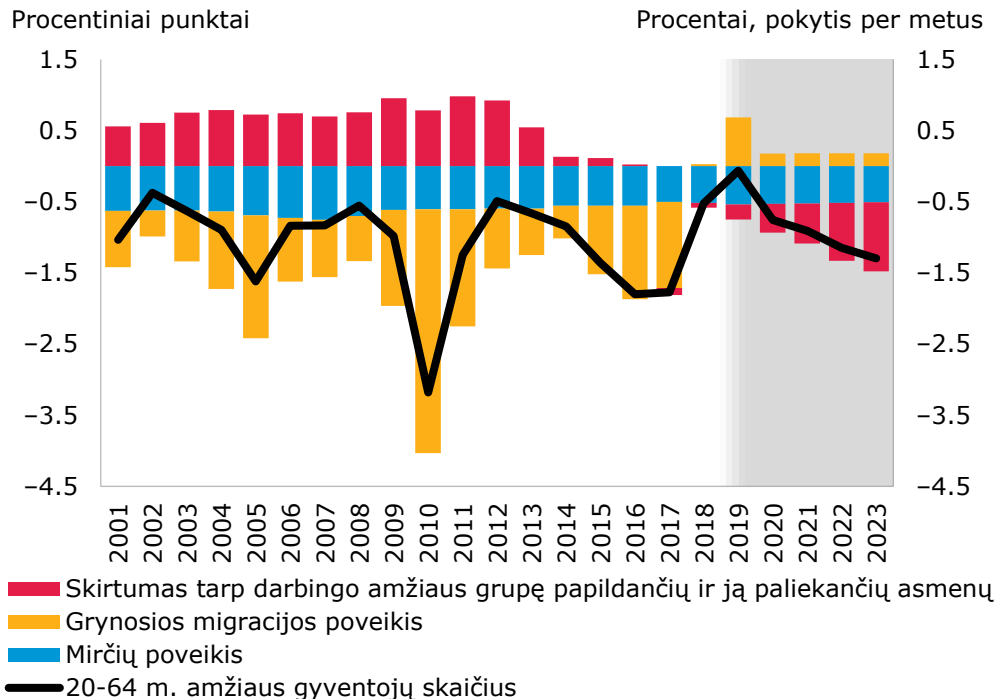

Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Darbingo amžiaus gyventojų toliau mažės

Darbingo amžiaus gyventojų kaitos tendencijos ir prognozė

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Lietuvoje didelis darbingo amžiaus gyventojų mirtingumas.

Nors gimstamumas reikšmingai išaugo, gimusiųjų skaičius nedidėja.

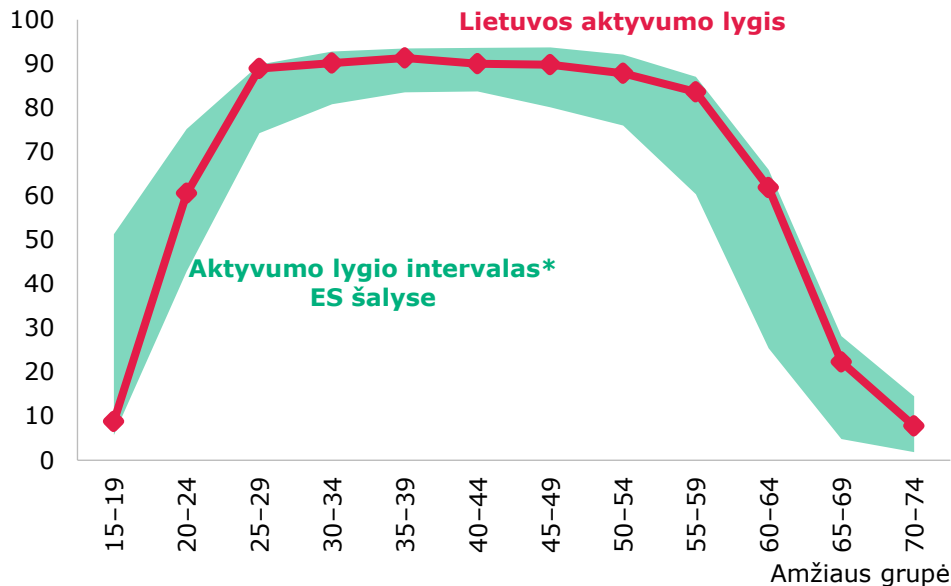
Lietuvos visuomenė sparčiai sensta.

Iki šiol Lietuvos pragyvenimo lygį didinę darbo rinkos veiksniai beveik išseko – Lietuvos gyventojų aktyvumas yra vienas didžiausių ES

Gyventojų aktyvumo lygis pagal amžių

Procentai

Lietuvoje gyventojų aktyvumo lygis yra istorinėse aukštumose.

Lietuvos gyventojų aktyvumo lygis yra tarp didesnių ES.

Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

* Skirtumas tarp trijų didžiausio aktyvumo lygio ir trijų mažiausio aktyvumo lygio ES šalių vidurkių.

Ką daryti, kad gyvenimo lygis Lietuvoje toliau gerėtų?

A

Suformuoti tinkamą migracijos politiką, galinčią padėti išspręsti dalį iškylančių iššūkių

B

Daugiau investuoti ir našiau dirbti

C

Gerinti švietimo kokybę ir kelti darbuotojų kvalifikaciją

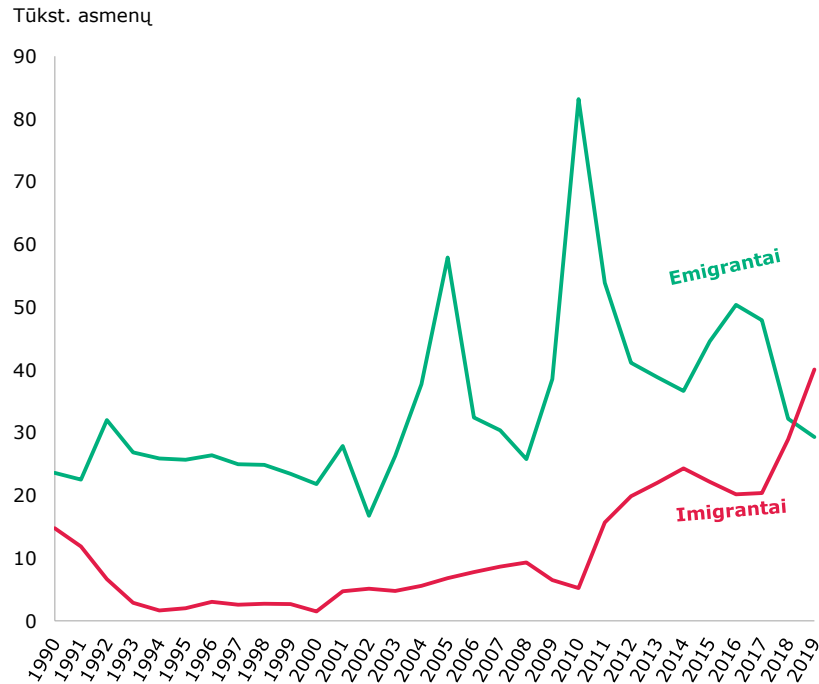
D

Technologijos ir darbo vietų automatizacija – galimybė, kuria Lietuva atrodo neskuba pasinaudoti

A. Pasikeitusios (laikinos?) migracijos tendencijos kviečia diskutuoti dėl Lietuvos migracijos politikos

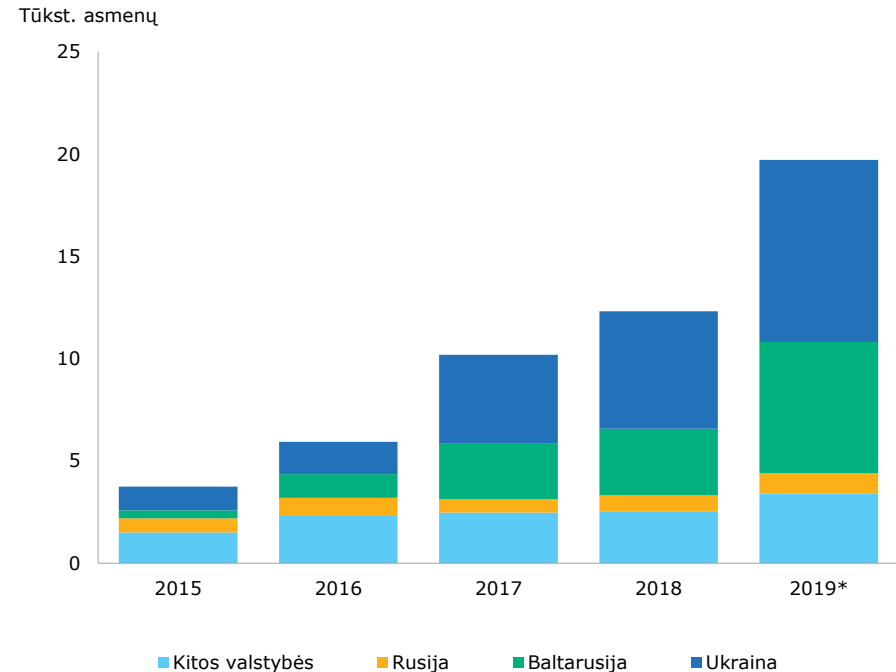

Emigrantai ir imigrantai Lietuvoje

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Ne Lietuvos piliečių imigracija

* Išankstiniai duomenys.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

A. Kryptinga imigracijos politika prisidėtų prie ekonomikos plėtros

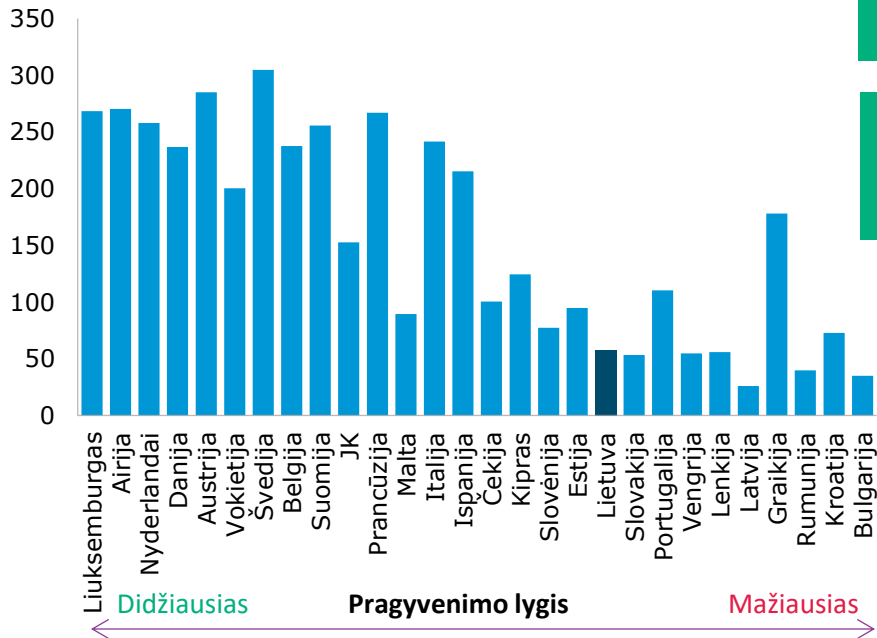

B. Vien tik investicijos negarantuoja aukšto pragyvenimo lygio

Kapitalo kiekis tenkantis vienam užimtajam

2018 m.

Kapitalo kiekis tenkantis vienam užimtajam (tūkst. eurų)

Lietuva dar turi daug erdvės investuoti ir didinti šalies kapitalą.

Tačiau beatodairiškas kapitalo didinimas nėra tvarus.

Šalyje esančio kapitalo ir BVP santykis

2,8

4,1

1,9

Pragyvenimo lygis (ES=100)

122

68

81

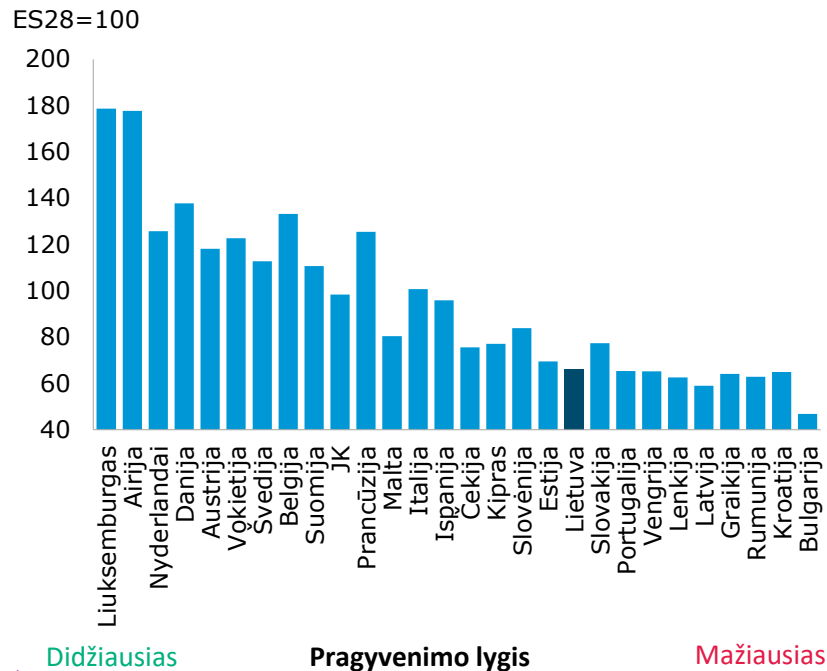
Šaltiniai: AMECO ir Lietuvos banko skaičiavimai.

B. Svarbu didinti našumą, kuriam didelį poveikį daro išsilavinimas

Vienos dirbtos valandos darbo našumas

2018 m.

Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pagrindiniai iššūkiai:

Žemi gebėjimai spręsti problemas naudojant technologijas

Žemas aktyvumas keliant kvalifikaciją

Negerėjantys moksleivių gebėjimai

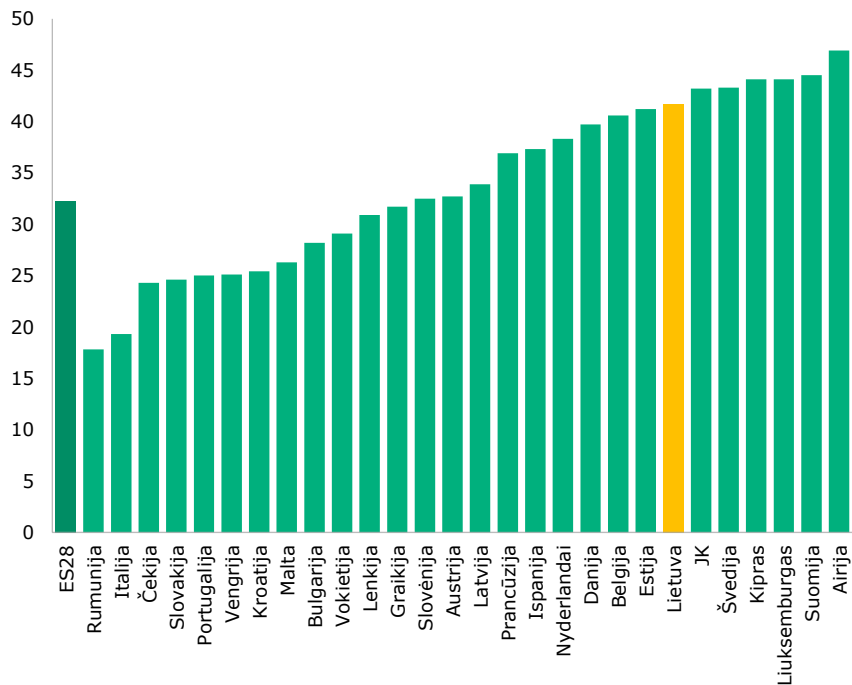
Absolventų turimų ir darbo rinkai reikiamų įgūdžių neatitiktis

C. Aukštąjį išsilavinimą turi gana didelė visuomenės dalis, bet aukštos kvalifikacijos darbuotojų trūksta

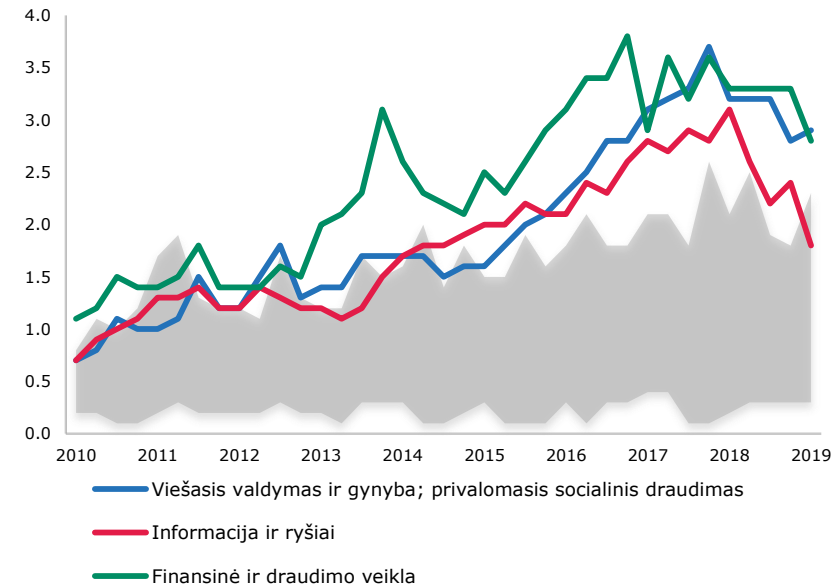
Aukštąjį išsilavinimą turinčių gyventojų dalis ES valstybėse 2018 m.

Procentai, palyginti su visais gyventojais

Laisvų darbo vietų pagal veiklas raida Lietuvoje

Procentai

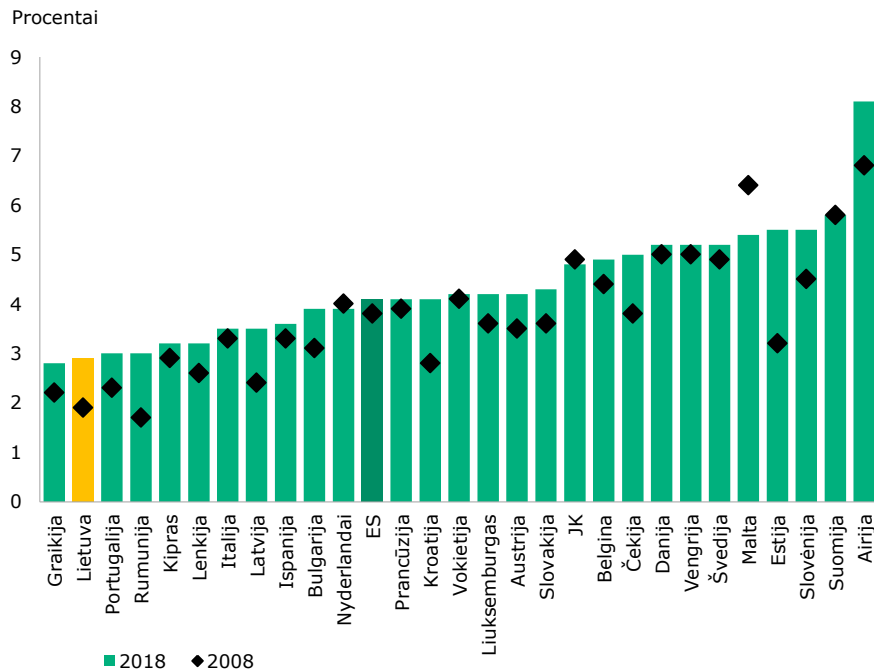

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.
*Pilkas fonas žymi laisvų darbo vietų dinamiką likusiose ekonominėse veiklose.

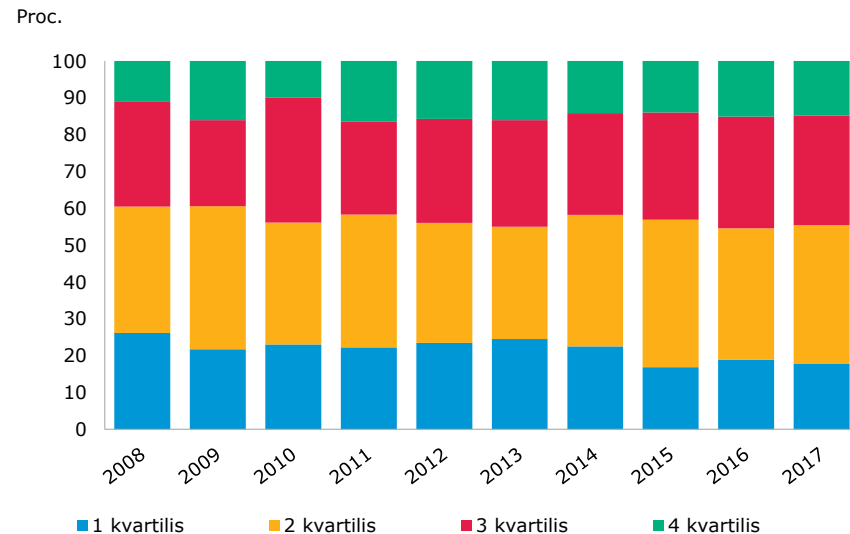
C. Užimtumas technologijoms imliose veiklose yra žemas, o eksportuojamų produktų sudėtingumas nedidėja

Užimtumas technologijoms imliose apdirbamosios gamybos ir paslaugų veiklose

Lietuvos eksportas pagal sudėtingumą

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, *The Atlas of Economic Complexity* ir Lietuvos banko skaičiavimai.

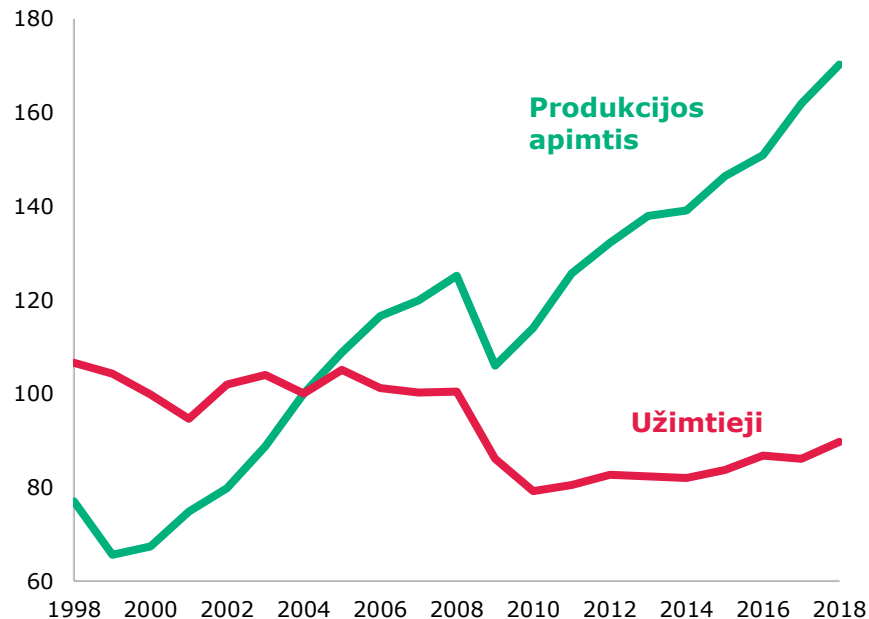
Pastabos: Lietuviškos kilmės, be mineralinių produktų. Produktai pagal sudėtingumą suskirstyti nuo 1 iki 4 kvartilio, 4 kvartilis rodo sudėtingiausių produktų eksporto dalį.

D. Našumą padidintų ir automatizacija, tačiau pagal pažangiųjų technologijų naudojimą vis dar atsiliekame

Apdirbamoji gamyba ir užimtumas

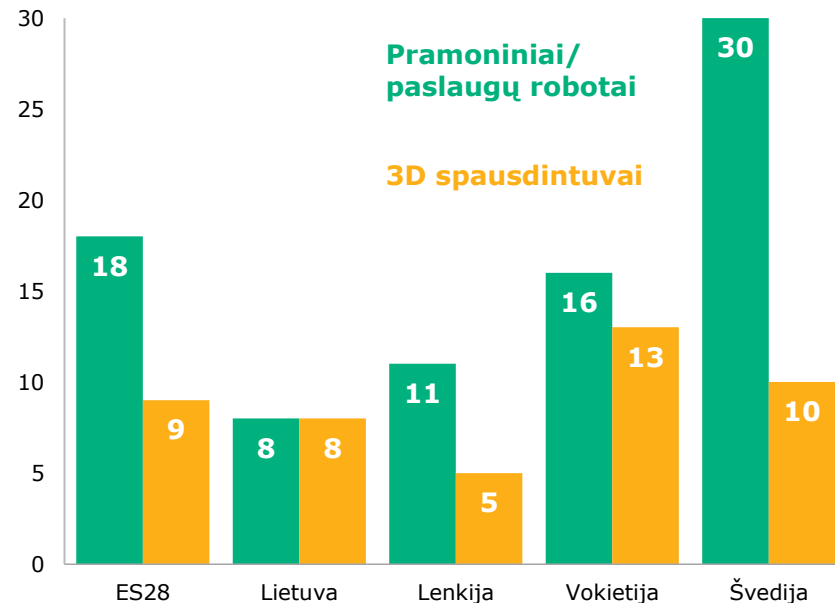
Indeksas, 2004=100

Šaltiniai: LSD, Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Technologijų naudojimas apdirbamojoje gamyboje

Proc. įmonių, turinčių daugiau nei 10 darbuotojų

Šaltinis: Eurostatas

Lietuvos ekonominės konvergencijos ir darbo rinkos iššūkiai

Teminių straipsnių serija

Rasite:

- Sėkmingos ekonomikos augimo ir valstybių vystymosi istorijos
- Vidutinių pajamų spąstai: apibrėžimas, ribos ir pritaikomumas Lietuvai
- Konvergencija ir klubai. Lietuvos rezultatai
- Konvergencija ir ją lemiantys veiksniai. Kaip Lietuva atrodo ES ir ELPA valstybių kontekste?
- Gamybos specializacijos ir ekonominės konvergencijos ryšys
- Ekonomikos augimo išskaidymas. Lietuvos rezultatai
- Kodėl svarbu analizuoti Lietuvos darbo rinką?
- Keletas demografinių iššūkių Lietuvos darbo rinkai
- Auganti imigracija Lietuvoje: ko galime tikėtis?
- Darbuotojų srautai Lietuvos darbo rinkoje gyvenimo ciklo kontekste
- Struktūrinis ir ciklinis nedarbas Lietuvoje. Ką rodo Beveridžo kreivė?
- Kas lemia regioninius darbo rinkos skirtumus?
- Lietuvos darbo jėgos kokybė: tarptautinis palyginimas ir problemos
- Ar didesnė gyventojų su aukštuoju išsilavinimu dalis lemia didesnę šalies ekonominę gerovę?
- Technologinė pažanga ir automatizacija – ar Lietuvos darbo rinka pasirengusi pokyčiams?

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Ačiū!

2020 m. sausio 21 d. Vilnius